HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra extinsă)

20 septembrie 2019*

„Acțiune în anulare – Politica externă și de securitate comună – Măsuri restrictive având în vedere situația din Venezuela – Acțiune introdusă de un stat terț – Lipsa afectării directe – Inadmisibilitate”

În cauza T-65/18,

Republica Bolivariană Venezuela, reprezentată de F. Di Gianni și de L. Giuliano, avocați,

reclamantă,

împotriva

Consiliului Uniunii Europene, reprezentat inițial de P. Mahnič și de L. Ozola, ulterior de P. Mahnič și de A. Antoniadis, în calitate de agenți,

pârât,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea, în primul rând, a Regulamentului (UE) 2017/2063 al Consiliului din 13 noiembrie 2017 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Venezuela (JO 2017, L 295, p. 21), în al doilea rând, a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/1653 al Consiliului din 6 noiembrie 2018 privind punerea în aplicare a Regulamentului 2017/2063 (JO 2018, L 276, p. 1) și, în al treilea rând, a Deciziei (PESC) 2018/1656 a Consiliului din 6 noiembrie 2018 de modificare a Deciziei (PESC) 2017/2074 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Venezuela (JO 2018, L 276, p. 10), în măsura în care dispozițiile acestora privesc Republica Bolivariană Venezuela,

TRIBUNALUL (Camera a patra extinsă),

compus din domnul H. Kanninen, președinte, domnii J. Schwarcz, C. Iliopoulos și L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín (raportor) și doamna I. Reine, judecători,

grefier: domnul F. Oller, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 8 februarie 2019,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 La 13 noiembrie 2017, Consiliul Uniunii Europene a adoptat Decizia (PESC) 2017/2074 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Venezuela (JO 2017, L 295, p. 60). Această decizie cuprinde, în primul rând, o interdicție de a exporta în Venezuela arme, echipamente militare sau orice alt echipament care poate fi utilizat în scopuri de represiune internă, precum și echipamente, tehnologie sau produse software de monitorizare. Aceasta cuprinde, în al doilea rând, o interdicție de a furniza în Venezuela servicii financiare, tehnice sau de altă natură în raport cu aceste echipamente și tehnologii. Aceasta prevede, în al treilea rând, înghețarea fondurilor și a resurselor economice ale persoanelor, entităților și organismelor. Potrivit considerentului său (1), Decizia 2017/2074 corespunde degradării constante a situației democrației, a statului de drept și a drepturilor omului în Venezuela.

2 Articolul 13 al doilea paragraf din Decizia 2017/2074 prevede că această decizie se reexaminează permanent și se reînnoiește sau se modifică, dacă acest lucru este oportun, în cazul în care Consiliul consideră că obiectivele sale nu au fost îndeplinite. Primul paragraf al aceluiași articol prevedea, în versiunea sa inițială, că Decizia 2017/2074 se aplica până la 14 noiembrie 2018. La 6 noiembrie 2018, Decizia (PESC) 2018/1656 a Consiliului de modificare a Deciziei 2017/2074 (JO 2018, L 276, p. 10) i-a prelungit validitatea până la 14 noiembrie 2019 și a modificat mențiunea 7 din anexa I la decizia citată, care privește una dintre persoanele vizate de înghețarea activelor financiare.

3 La 13 noiembrie 2017, Consiliul a adoptat de asemenea Regulamentul (UE) 2017/2063 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Venezuela (JO 2017, L 295, p. 21), în temeiul articolului 215 alineatul (2) TFUE și al Deciziei 2017/2074.

4 Articolul 2 din Regulamentul 2017/2063 precizează că se interzice furnizarea de asistență tehnică, de servicii de brokeraj, de finanțare sau de ajutor financiar și de alte servicii în raport cu bunurile și tehnologiile enumerate în Lista comună a Uniunii Europene cuprinzând produsele militare adoptată de Consiliu la 17 martie 2014 (JO 2014, C 107, p. 1), oricărei persoane fizice sau juridice, entități sau organism în Venezuela ori în scopul utilizării în această țară.

5 Articolul 3 din Regulamentul 2017/2063 și anexa I la acesta prevăd că se interzice de asemenea vânzarea, furnizarea sau exportul de echipamente care ar putea fi utilizate în scopul represiunii interne, precum arme, muniții, vehicule pentru restabilirea ordinii publice în cazul unei revolte sau care servesc pentru transferul prizonierilor sau al substanțelor explozive și furnizarea de asistență tehnică, de servicii de brokeraj, de finanțare sau de ajutor financiar sau de alte servicii în legătură cu echipamentele menționate, oricărei persoane fizice sau juridice, entități sau organism din Venezuela ori în scopul utilizării în această țară.

6 Articolul 4 din Regulamentul 2017/2063 prevede că, prin derogare de la articolele 2 și 3 din acest regulament, autoritățile competente ale statelor membre pot autoriza anumite operațiuni, în condițiile pe care le consideră adecvate.

7 Cu excepția cazului în care autoritățile competente ale statelor membre au acordat o autorizație prealabilă, articolele 6 și 7 din Regulamentul 2017/2063 și anexa II la acesta interzic vânzarea, furnizarea sau exportul echipamentelor, al tehnologiei sau al produselor software de inspectare a pachetelor, de interceptare a conținutului de pe rețea, de monitorizare, de bruiaj, de recunoaștere a vorbitorului, precum și furnizarea de asistență tehnică, de servicii de brokeraj, de ajutor financiar și de alte servicii în legătură cu echipamentele, tehnologiile și produsele software menționate de orice persoană fizică sau juridică, entitate sau organism din Venezuela ori în scopul utilizării în această țară.

8 Potrivit articolului 20 din Regulamentul 2017/2063, interdicțiile menționate mai sus se aplică:

„(a) pe teritoriul Uniunii, inclusiv în spațiul său aerian;

(b) la bordul oricărei aeronave sau al oricărei nave aflate sub jurisdicția unui stat membru;

(c) oricărei persoane, aflate pe teritoriul sau în afara teritoriului Uniunii, care este resortisant al unui stat membru;

(d) oricărei persoane juridice, oricărei entități sau oricărui organism aflat pe teritoriul sau în afara teritoriului Uniunii care este înregistrat sau constituit în temeiul legislației unui stat membru;

(e) oricărei persoane juridice, oricărei entități sau oricărui organism, în legătură cu orice activitate desfășurată integral sau parțial în cadrul Uniunii."

9 Articolele 8-11 din Regulamentul 2017/2063 și anexele IV și V la acesta prevăd, în plus, sub rezerva unor excepții, înghețarea activelor financiare aparținând anumitor persoane fizice sau juridice, entități sau organisme, precum și interdicția de a pune aceste active la dispoziția lor.

10 Articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul 2017/2063 precizează în sfârșit că „[l]istele prevăzute în anexele IV și V se revizuiesc periodic și, cel puțin, o dată la fiecare 12 luni". La 6 noiembrie 2018, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1653 al Consiliului privind punerea în aplicare a Regulamentului 2017/2063 (JO 2018, L 276, p. 1) a modificat mențiunea 7 din anexa IV la regulamentul menționat, referitoare la una dintre persoanele vizate de înghețarea activelor financiare.

Procedura și concluziile părților

11 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 6 februarie 2018, Republica Bolivariană Venezuela a introdus prezenta acțiune împotriva Regulamentului 2017/2063, în măsura în care dispozițiile sale o privesc.

12 Prin actul separat depus la grefa Tribunalului la 3 mai 2018, Consiliul a ridicat o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 130 din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Republica Bolivariană Venezuela a depus observații cu privire la această excepție la 27 iunie 2018.

13 La propunerea Camerei a patra, Tribunalul a decis, la 17 octombrie 2018, în temeiul articolului 28 din Regulamentul de procedură, să trimită cauza în fața unui complet de judecată extins.

14 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a patra extinsă) a decis, conform articolului 130 alineatul (6) din Regulamentul de procedură, să deschidă fază orală a procedurii, limitată la admisibilitatea acțiunii. În cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, Tribunalul (Camera a patra extinsă) a solicitat, de asemenea, părților să răspundă în scris la o întrebare. Prin scrisorile din 14 decembrie 2018, părțile au răspuns la respectiva solicitare.

15 Prin actul separat depus la grefa Tribunalului la 17 ianuarie 2019, Republica Bolivariană Venezuela, în temeiul articolului 86 din Regulamentul de procedură, a adaptat cererea introductivă, astfel încât aceasta vizează și Decizia 2018/1656, și Regulamentul de punere în aplicare 2018/1653, în măsura în care dispozițiile lor o privesc. Consiliul a răspuns la memoriul în adaptare la 5 februarie 2019.

16 Republica Bolivariană Venezuela solicită Tribunalului:

– anularea, în primul rând, a Regulamentului 2017/2063, în al doilea rând, a Regulamentului de punere în aplicare 2018/1653 și, în al treilea rând, a Deciziei 2018/1656, în măsura în care dispozițiile lor o privesc;

– obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

17 În excepția de inadmisibilitate, Consiliul solicită Tribunalului:

– respingerea acțiunii;

– obligarea Republicii Bolivariene Venezuela la plata cheltuielilor de judecată.

18 În observațiile privind excepția de inadmisibilitate, Republica Bolivariană Venezuela solicită Tribunalului respingerea excepției de inadmisibilitate.

19 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 8 februarie 2019.

În drept

Cu privire la acțiune, în măsura în care vizează Regulamentul 2017/2063

Observații introductive

20 În cererea introductivă, Republica Bolivariană Venezuela a solicitat anularea Regulamentului 2017/2063, în măsura în care dispozițiile sale o privesc.

21 În cererea prin care se solicită pronunțarea cu privire la admisibilitatea acțiunii, fără a aborda fondul, Consiliul a considerat că, prin formularea cererii sale, Republica Bolivariană Venezuela viza articolele 2, 3, 6 și 7 din Regulamentul 2017/2063. Republica Bolivariană Venezuela nu a respins această interpretare a cererii introductive nici în înscrisurile sale de procedură, nici în ședință.

22 În consecință, trebuie să se considere că, în măsura în care este îndreptată împotriva Regulamentului 2017/2063, acțiunea are ca obiect numai articolele 2, 3, 6 și 7 (denumite în continuare „dispozițiile atacate”).

Cu privire la admisibilitate

23 Consiliul invocă trei motive de inadmisibilitate, și anume, în primul rând, că Republica Bolivariană Venezuela nu ar avea interesul de a exercita acțiunea, în al doilea rând, că dispozițiile atacate nu o privesc în mod direct și, în al treilea rând, că aceasta nu ar fi o „persoană fizică sau juridică” în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE.

24 Tribunalul apreciază că trebuie să se pronunțe cu privire la admisibilitatea acțiunii, începând cu examinarea celui de al doilea motiv de inadmisibilitate invocat de Consiliu și întemeiat pe faptul că dispozițiile atacate nu ar viza în mod direct Republica Bolivariană Venezuela.

25 Consiliul susține că, în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, Republica Bolivariană Venezuela nu este vizată în mod direct de dispozițiile atacate.

26 În această privință, Consiliul arată că Republica Bolivariană Venezuela nu poate pretinde că este vizată în mod direct de dispozițiile atacate, susținând că acestea ar avea drept scop să o oblige să pună capăt politicii sale. Astfel, aspectul dacă un act afectează în mod direct situația juridică a unui reclamant ar depinde de conținutul acestui act, iar nu de obiectivul său.

27 În plus, un act prin care se interzice o activitate nu ar produce efecte directe numai asupra situației celor care desfășoară o asemenea activitate. Repercusiunile acestei interdicții asupra altor persoane nu ar putea fi considerate ca decurgând în mod direct din actul în cauză. Or, dispozițiile atacate nu ar impune Republicii Bolivariene Venezuela nicio interdicție. Potrivit articolului 20 din Regulamentul 2017/2063, acestea s-ar limita la a interzice persoanelor fizice sau juridice aflate sub jurisdicția Uniunii Europene să vândă sau să exporte, în mod direct sau indirect, echipamente și tehnologie în Venezuela și să îi furnizeze anumite servicii conexe.

28 Republica Bolivariană Venezuela răspunde că împrejurarea că articolul 20 din Regulamentul 2017/2063 o exclude *a priori* din domeniul de aplicare al acestuia nu împiedică producerea unor efecte juridice în privința sa. Articolele 75 și 215 TFUE ar abilita Uniunea tocmai să adopte sancțiuni economice destinate să își producă efectele în țări terțe. Dispozițiile atacate ar interzice în speță furnizarea de echipamente militare, de tehnologie, de produse software, precum și de servicii conexe pentru a evita ca aceasta să le utilizeze așa-zis în scopuri de represiune internă și pentru a o determina să își modifice pretinsa politică de represiune. În vederea atingerii acestui obiectiv, dispozițiile atacate ar restrânge exercitarea anumitor drepturi de care ar fi putut beneficia Republica Bolivariană Venezuela în temeiul dreptului internațional, precum dreptul de a negocia sau de a încheia contracte cu furnizorii europeni de servicii și de echipamente.

29 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, condiția conform căreia o persoană fizică sau juridică trebuie să fie vizată în mod direct de decizia care face obiectul acțiunii, astfel cum este prevăzută la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, impune întrunirea a două criterii cumulative, și anume ca măsura contestată, pe de o parte, să producă în mod direct efecte asupra situației juridice a reclamantului și, pe de altă parte, să nu lase nicio putere de apreciere destinatarilor săi care sunt însărcinați cu punerea sa în aplicare, aceasta având un caracter pur automat și decurgând doar din reglementarea Uniunii, fără aplicarea altor norme intermediare (Ordonanța din 8 octombrie 2015, Agrotikos Synetairismos Profitis Ilias/Consiliul, T-731/14, nepublicată, EU:T:2015:821, punctul 26, și Hotărârea din 13 septembrie 2018, Almaz-Antey/Consiliul, T-515/15, nepublicată, EU:T:2018:545, punctul 62).

30 Trebuie amintit de asemenea că, pentru a stabili dacă un act produce efecte juridice, trebuie avut în vedere în special obiectul, conținutul și domeniul său de aplicare, precum și contextul juridic și factual în care acesta a intervenit (a se vedea Ordonanța din 8 martie 2012, Octapharma Pharmazeutika/EMA, T-573/10, EU:T:2012:114, punctul 30 și jurisprudența citată).

31 În speță, dispozițiile atacate cuprind, *primo*, o interdicție de a vinde sau de a furniza oricărei persoane fizice sau juridice, entități sau organism în Venezuela arme, echipamente militare sau alte echipamente care ar putea fi utilizate în scopuri de represiune internă, precum și echipamente, tehnologie sau produse software de monitorizare. Dispozițiile atacate cuprind, *secundo*, o interdicție de a furniza acelorași persoane fizice sau juridice, entități sau organisme în Venezuela servicii financiare, tehnice sau de altă natură în raport cu aceste echipamente și tehnologii.

32 Articolul 20 din Regulamentul 2017/2063 restrânge aplicarea interdicțiilor menționate mai sus pe teritoriul Uniunii la persoanele fizice resortisante ale unui stat membru și la persoanele juridice constituite în conformitate cu dreptul unuia dintre ele, precum și la persoanele juridice, entitățile și organismele în legătură cu orice activitate desfășurată integral sau parțial în cadrul Uniunii.

33 În schimb, dispozițiile atacate nu impun interdicții Republicii Bolivariene Venezuela. Cel mult, dispozițiile atacate pot avea efecte indirecte asupra acesteia, în măsura în care interdicțiile impuse persoanelor fizice resortisante ale unui stat membru și persoanelor juridice constituite în conformitate cu dreptul unuia dintre ele ar putea avea drept consecință limitarea surselor de la care Republica Bolivariană Venezuela poate să își procure produsele și serviciile în cauză.

34 Desigur, în Hotărârea din 13 septembrie 2018, Almaz-Antey/Consiliul (T-515/15, nepublicată, EU:T:2018:545), Tribunalul a respins argumentul potrivit căruia situația juridică a unei entități stabilite în afara Uniunii nu era afectată în mod direct de măsuri care urmăreau să interzică operatorilor din Uniune să efectueze anumite tipuri de operațiuni cu aceasta. Astfel, Tribunalul a statuat că a interzice operatorilor Uniunii să efectueze asemenea operațiuni însemna să se interzică reclamantului să efectueze cu aceștia operațiunile în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 septembrie 2018, Almaz-Antey/Consiliul, T-515/15, nepublicată, EU:T:2018:545, punctul 65).

35 Este totuși necesar să se arate că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 13 septembrie 2018, Almaz-Antey/Consiliul (T-515/15, nepublicată, EU:T:2018:545), reclamantul era vizat în mod expres de actul atacat. Astfel, numele său figura în anexa la decizia atacată ca întreprindere căreia i se interzicea vânzarea sau furnizarea produselor și serviciilor în cauză.

36 Invers, în prezenta cauză, Republica Bolivariană Venezuela nu este, ca stat, vizată în mod explicit și specific în dispozițiile atacate într-un mod comparabil cu reclamantul din cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată mai sus.

37 În plus, Consiliul arată în mod întemeiat că Republica Bolivariană Venezuela nu poate fi asimilată unui operator precum reclamantul din cauza T-515/15. Astfel, modalitățile de acțiune ale Republicii Bolivariene Venezuela nu pot fi reduse la o activitate pur comercială, după cum ea însăși recunoaște. Astfel, un stat este autorizat să exercite prerogative de putere publică în special în cadrul activităților de autoritate publică, precum misiunile de apărare, de poliție și de supraveghere. În plus, spre deosebire de un operator a cărui capacitate este limitată de obiectul său, în calitatea sa de stat, Republica Bolivariană Venezuela dispune de un domeniu de acțiune care se caracterizează printr-o diversitate extremă și care nu poate fi redus la o activitate specifică. Această gamă foarte largă de competențe o diferențiază astfel de un operator care desfășoară în mod obișnuit o activitate economică determinată, vizată de o măsură restrictivă.

38 În plus, din jurisprudență reiese că interdicții precum cele pe care le impun dispozițiile atacate nu pot să afecteze în mod direct situația operatorilor care nu sunt activi pe piața în cauză (a se vedea în acest sens Ordonanța din 6 septembrie 2011, Inuit Tapiriit Kanatami și alții/Parlamentul și Consiliul, T-18/10, EU:T:2011:419, punctul 79). Astfel, în Hotărârea din 13 septembrie 2018, Almaz-Antey/Consiliul (T-515/15, nepublicată, EU:T:2018:545, punctul 66), Tribunalul a constatat tocmai că reclamanta era o societate activă în sectorul apărării vizat în dispozițiile pertinente ale actului atacat.

39 Or, în prezenta cauză, Republica Bolivariană Venezuela prezintă date întocmite de Eurostat, din care reiese că valoarea totală a tranzacțiilor comerciale cu Venezuela privind bunurile acoperite de dispozițiile atacate se ridica la 76 de milioane de euro în anul 2016, la 59 de milioane de euro în anul 2017 și era nulă în anul 2018.

40 Cu toate acestea, deși aceste date pot să dovedească eficacitatea dispozițiilor atacate, ele nu sunt de natură să demonstreze că, prin cumpărarea produselor și serviciilor în cauză, Republica Bolivariană Venezuela a acționat ca entitate asimilabilă unui operator economic activ pe piețele în discuție, iar nu în cadrul activităților sale de autoritate publică.

41 În sfârșit, în lipsa unui titlu precum un contract, a cărui existență ar fi fost demonstrată de Republica Bolivariană Venezuela în fața Tribunalului, posibilitatea sa de a stabili o relație cu caracter juridic cu operatori din Uniune se dovedește a fi pur speculativă și nu poate rezulta decât din negocieri viitoare și ipotetice. Prin urmare, interdicțiile instituite prin dispozițiile atacate nu pot fi considerate că afectează, prin ele însele, situația juridică a Republicii Bolivariene Venezuela.

42 Republica Bolivariană Venezuela amintește, desigur, că, potrivit unei jurisprudențe constante, împrejurarea că un act al Uniunii împiedică o persoană juridică publică să exercite după cum consideră propriile competențe afectează în mod direct poziția sa juridică, astfel încât acest act o privește în mod direct.

43 Cu toate acestea, jurisprudența la care face referire Republica Bolivariană Venezuela a fost aplicată în cauze privind acordarea de ajutoare publice de către entități infrastatale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 martie 1988, Exécutif régional wallon și Glaverbel/Comisia, 62/87 și 72/87, EU:C:1988:132, punctele 6 și 8, Hotărârea din 30 aprilie 1998, Vlaamse Gewest/Comisia, T-214/95, EU:T:1998:77, punctul 29, Hotărârea din 26 noiembrie 2015, Comunidad Autónoma del País Vasco și Itelazpi/Comisia, T-462/13, EU:T:2015:902, punctul 34), în materie agricolă și de drepturi aplicabile produselor agricole impuse unui viitor stat membru înainte de aderarea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iunie 2009, Polonia/Comisia, T-257/04, EU:T:2009:182, punctele 56-58), precum și referitor la o reglementare a circulației rutiere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 2018, Ville de Paris, Ville de Bruxelles și Ayuntamiento de Madrid/Comisia, T-339/16, T-352/16 și T-391/16, în prezent în recurs, EU:T:2018:927, punctul 50). Or, în toate aceste cauze, actele în discuție restrângeau în mod direct exercitarea de către persoanele juridice publice în cauză a competențelor lor materiale. În schimb, în speță, dispozițiile atacate nu interzic în mod direct Republicii Bolivariene Venezuela să cumpere și să importe echipamentele vizate și să obțină serviciile în discuție. Acestea nu afectează capacitatea sa de a-și exercita drepturile suverane asupra spațiilor și a bunurilor supuse jurisdicției sale și nicio dispoziție din Regulamentul 2017/2063 nu permite să se considere că intenția Consiliului ar fi fost să își reducă capacitatea juridică. Având în vedere dreptul oricărui stat – sau asociație de state – de a decide în mod suveran cu privire la modul în care intenționează să întrețină relații economice cu state terțe, măsurile în cauză restrâng cel mult în mod indirect oportunitățile Republicii Bolivariene Venezuela în această privință.

44 Având în vedere toate cele de mai sus, trebuie să se constate că dispozițiile atacate nu afectează în mod direct situația juridică a Republicii Bolivariene Venezuela.

45 Republica Bolivariană Venezuela arată, pe de altă parte, că dispozițiile atacate reduc relațiile economice și financiare pe care le întreține cu întreprinderile Uniunii. Aceasta susține că un astfel de efect economic trebuie luat în considerare pentru a aprecia calitatea sa procesuală activă.

46 Este adevărat că, în Hotărârea din 3 mai 2018, Distillerie Bonollo și alții/Consiliul (T-431/12, în prezent în recurs, EU:T:2018:251, punctele 51-53), citată de Republica Bolivariană Venezuela, Tribunalul a statuat că, deși afectarea directă era limitată la efectele de drept, orice acțiune formulată de un producător din Uniune împotriva unui regulament de impunere a unor taxe antidumping ar trebui să fie declarată inadmisibilă în mod sistematic, la fel ca orice acțiune formulată de un concurent al beneficiarului unui ajutor declarat de Comisie compatibil cu piața internă în urma procedurii oficiale de investigare și ca orice acțiune formulată de un concurent împotriva unei decizii prin care o concentrare este declarată compatibilă cu piața internă. Pe de altă parte, în Hotărârea din 13 septembrie 2018, NK Rosneft și alții/Consiliul (T-715/14, nepublicată, în prezent în recurs, EU:T:2018:544, punctele 80 și 81), și în Hotărârea din 13 septembrie 2018, Gazprom Neft/Consiliul (T-735/14 și T-799/14, EU:T:2018:548, punctele 88, 89 și 97), pronunțate chiar în domeniul măsurilor restrictive, Tribunalul a statuat că, pentru a stabili afectarea directă a persoanelor desemnate nominal în actele în cauză și care au demonstrat, prin intermediul unor înscrisuri prezentate în fața

Tribunalului, că erau active pe piața afectată de restricții la export, trebuia să se țină seama nu numai de efectele acestor restricții asupra situației juridice a persoanelor respective, ci și de efectele lor materiale asupra acestora.

47 Cu toate acestea, din cuprinsul punctelor 37-40 de mai sus reiese că Republica Bolivariană Venezuela nu a demonstrat că trebuia să fie asimilată unui operator activ în domeniul produselor și serviciilor vizate de dispozițiile atacate.

48 În consecință, împrejurarea că dispozițiile atacate interzic operatorilor stabiliți în Uniune să aibă relații economice și financiare cu orice persoană fizică sau juridică, entitate sau organism în Venezuela nu poate conduce la concluzia că aceste dispoziții privesc în mod direct Republica Bolivariană Venezuela, în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE.

49 În sfârșit, Republica Bolivariană Venezuela arată că, dacă i s-ar refuza calitatea procesuală activă, aceasta ar fi lipsită de orice protecție jurisdicțională, în măsura în care, în lipsa unor măsuri naționale de punere în aplicare, nu ar putea sesiza instanțele statelor membre.

50 Trebuie amintit însă că condițiile de admisibilitate prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE trebuie interpretate desigur în lumina dreptului la protecție jurisdicțională efectivă, fără a se ajunge însă la înlăturarea acestor condiții, care sunt expres prevăzute de Tratatul FUE (a se vedea în acest sens Ordonanța din 28 septembrie 2016, PAN Europe și alții/Comisia, T-600/15, EU:T:2016:601, punctul 50 și jurisprudența citată).

51 În consecință, acțiunea trebuie respinsă ca inadmisibilă, în măsura în care este îndreptată împotriva dispozițiilor atacate.

Cu privire la acțiune, în măsura în care vizează anularea Deciziei 2018/1656 și a Regulamentului de punere în aplicare 2018/1653 ca urmare a adaptării concluziilor din cererea introductivă

52 Republica Bolivariană Venezuela arată că articolul 1 punctul 1 din Decizia 2018/1656 modifică articolul 13 primul paragraf din Decizia 2017/2074 și îi prelungește astfel durata de aplicare până la 14 noiembrie 2019. Ea arată că, potrivit considerentului (2) al Deciziei 2018/1656, această prelungire a fost decisă „[p]e baza reexaminării" Deciziei 2017/2074. Republica Bolivariană Venezuela susține de asemenea că Regulamentul de punere în aplicare 2018/1653 a fost adoptat în urma unei reexaminări a situației din Venezuela în conformitate cu articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul 2017/2063. În consecință, din Decizia 2018/1656 și din Regulamentul de punere în aplicare 2018/1653 ar rezulta că Republica Bolivariană Venezuela rămâne supusă măsurilor restrictive prevăzute de Decizia 2017/2074 și de Regulamentul 2017/2063 timp de încă un an. Or, atunci când un act atacat inițial este prelungit printr-un act subsecvent în cursul procedurii, acest act subsecvent ar trebui să fie considerat un element nou, care permite reclamantului să își adapteze cererea introductivă.

53 Totuși, întrucât dispozițiile atacate nu privesc în mod direct Republica Bolivariană Venezuela, aceeași este situația și în cazul Regulamentului de punere în aplicare 2018/1653. Astfel, acest regulament modifică anexa IV la Regulamentul 2017/2063, astfel cum a fost modificată într-o primă etapă prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/88 al Consiliului din 22 ianuarie 2018 privind punerea în aplicare a regulamentului menționat (JO 2018, L 16 I, p. 6). Or, Republica Bolivariană Venezuela nu contestă conținutul respectivei anexe IV.

54 În plus, din articolul 86 din Regulamentul de procedură rezultă că, în cadrul unui memoriu în adaptare, un reclamant poate solicita anularea unui act care înlocuiește sau modifică un alt act numai dacă anularea acestuia din urmă a fost solicitată în cererea introductivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 ianuarie 2017, Almaz-Antey Air and Space Defence/Consiliul, T-255/15, nepublicată,

EU:T:2017:25, punctele 37-39 și jurisprudența citată). Or, astfel cum arată Consiliul, Decizia 2018/1656 modifică Decizia 2017/2074, a cărei anulare nu a fost solicitată de Republica Bolivariană a Venezuelei în actul său de sesizare a instanței.

55 Prin urmare, în măsura în care vizează anularea Deciziei 2018/1656 și a Regulamentului de punere în aplicare 2018/1653, acțiunea trebuie de asemenea respinsă ca inadmisibilă.

56 Având în vedere toate cele de mai sus, acțiunea trebuie respinsă în totalitate ca inadmisibilă, fără a fi necesară pronunțarea cu privire la celelalte două motive de inadmisibilitate invocate de Consiliu.

Cu privire la cheltuielile de judecată

57 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

58 Întrucât Republica Bolivariană Venezuela a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la suportarea propriilor cheltuieli de judecată, precum și a cheltuielilor de judecată efectuate de Consiliu, conform concluziilor acestuia.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra extinsă)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Republica Bolivariană Venezuela suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Consiliul Uniunii Europene.

Kanninen Schwarcz Iliopoulos

Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín Reine

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 20 septembrie 2019.

Semnături